

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

2016-07-04

Diarienummer

511-8770-2011

1(9)

Beslut om utökning av Sandsjöbergets naturreservat i Lycksele och Vindelns kommuner

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat. I och med att detta beslut har vunnit laga kraft upphör Länsstyrelsens beslut 2009-11-25 om naturreservat för Sandsjöberget (dnr 511-10474-2009) att gälla.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 3.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Administrativa uppgifter

Namn	Sandsjöberget
Dossiernummer	2402230
NVR-id	2015004
Natura 2000-område	Åtmyrberget (SE0810484)
Kommun	Lycksele och Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Sandsjöberget ligger ca 8 km ONO om Örträsk, ekokarta 21J 3-4c, mittkoordinat: 700831, 7121003 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullterräng och mellanboreala skogsområden
Gräns för reservatet	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägarkategori	Staten genom Naturvårdsverket, enskild
Fastigheter	Lycksele: Sandsjönäs 1:1, Örträsk 46:20, 46:27 Vindeln: Strömsjönäs 1:10, 1:35
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	318,7 ha
Landareal	315,4 ha
Areal produktiv skog	265,3 ha

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och vårda värdefulla naturmiljöer i form av barnnaturskogar och andra ingående naturtyper samt att bevara områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande naturlandskap med i huvudsak orörd karaktär. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer samt att återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås dels genom att naturmiljöerna utvecklas fritt genom intern dynamik, dels genom naturvårdsbränning och dels genom skötsel som gynnar lövträdens utveckling och utbredning. Vid behov ska åtgärder vidtas för hydrologisk återställning av skogs- och myrmark samt återställning av livsmiljöer för skyddsvärda lavar. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Sandsjöbergets naturreservat utgör ett representativt utsnitt av det boreala och brandpräglade naturlandskap som tidigare täckte Norrlands inland. Delar av skogen är i stort sett orörd efter den senaste branden och det finns ett mycket stort inslag av naturskogsstrukturer såsom gamla träd, grova lövträd, rik hänglavsförekomst och död ved. I området finns viktiga livsmiljöer för många rödlistade arter, bland annat den mycket sällsynta laven långskägg. De rödlistade arterna i Sandsjöbergets naturreservat är beroende av naturskogsmiljöer och har därför mycket små möjligheter att fortleva i ett brukat skogslandskap.

De höga naturvärden som dokumenterats i reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att kunna bevaras och utvecklas. Tack vare områdets storlek finns det goda förutsättningar att bevara och utveckla de utpekade naturvärdena.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,

3. anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, stängsel, ledning eller rör,
4. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi eller dräneringsförhållanden som till exempel att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, rensa eller utfylla,
5. tippa, dumpa eller anordna upplag,
6. bedriva verksamhet som förändrar vattenflöde eller bottentopografi som till exempel muddring, dämning eller reglering,
7. utföra skogsbruksåtgärder som till exempel att avverka samt att flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. införa för området främmande arter,
9. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar, med undantag för uttransport av fäلت högvilt samt för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
10. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller växtnäringsämnen (handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall).

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor (se bilaga 2),
3. naturvårdsbränning och stängsling i brandpräglad skog (se bilaga 2, delområde 1),
4. begränsade punktvisa åtgärder, t.ex. ringbarkning av enstaka granar, i syfte att gynna hotade lavar (se bilaga 2, delområde 2),
5. ringbarkning av barrträd i syfte att gynna lövträdsberoende arter (se bilaga 2, delområde 3)
6. hydrologisk restaurering av dikad skogsmark och dikade myrar (se bilaga 2, delområde 3 och 4),

7. borttagning av dammanläggning (se bilaga 2),
8. undersökning och dokumentation av områdets djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
3. utan Länsstyrelsens tillstånd plocka eller insamla lavar,
4. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
5. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga skogsbilvägar, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark,
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut,
- b) normalt underhåll av befintliga skogsbilvägar,
- c) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437).

Ärendets beredning

Naturvårdsverket fick 2002 i uppdrag av regeringen att genomföra en naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark, det s.k. SNUS-uppdraget. Syftet var att värdera den befintliga kunskapen och att bedöma vilka områden som behövde ges ett formellt skydd som naturreservat. Ett mycket omfattande inventeringsarbete, där den ursprungliga delen av Sandsjöberget ingick, genomfördes av länsstyrelsen i Västerbotten under 2003 och 2004. Resultatet redovisas i rapporterna Skyddsvärda statliga skogar, med rapportnummer 5343 (2004) och 5474 (2005).

Under 2008 träffades en överenskommelse mellan Sveaskog och Naturvårdsverket med syfte att ge en del av dessa särskilt värdefulla naturskogsområden ett långsiktigt skydd. Syftet var också att bidra till

genomförandet av miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* och att underlätta och rationalisera myndigheternas arbete med att ge de utpekade områdena ett långsiktigt lagfäst skydd som naturreservat. Överenskommelsen innebar för Västerbottens del att 43 områden, däribland Sandsjöberget, kunde inrättas som naturreservat utan krav på ekonomisk ersättning från Sveaskogs sida. Sveaskog kvarstod som markägare och beslut om naturreservat togs i november 2009.

Områdena som innefattas av utökningen uppmärksammades under en inventering 2006. Länsstyrelsen bedömde då att även dessa områden hade mycket höga bevarandevärden. Arbetet med att utöka naturreservatet inleddes 2010 genom att Naturvårdsverket tillstyrkte att länsstyrelsen kunde påbörja förhandlingar med berörda markägare. Efter förhandlingar med markägarna har staten, genom Naturvårdsverket, köpt de fastigheter inom utökningen som ägdes av Sveaskog. Staten har även förvärvat den enskilda fastigheten genom köp. För den andra enskilda fastigheten har intrångsersättning betalats ut.

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Skogsstyrelsen, SGU, Lycksele kommun och Vindelns kommun har tillstyrkt reservatsförslaget. Övriga remissinstanser har avstått från att yttra sig.

Skogsstyrelsen är positiv till att reservatet utökas eftersom flera kända nyckelbiotoper finns i området.

Lycksele kommun tillstyrker förslaget med motiveringen att området är klassat som ett ekologiskt känsligt område i kommunens översiktsplan samt ett klass 1-område, det vill säga ett område av högsta naturvärde, i kommunens naturvårdsstrategi.

Beskrivning av reservatet

Sandsjöbergets naturreservat ligger ca 8 km ostnordost om Örträsk på gränsen mellan Lycksele och Vindelns kommuner. Området utgörs av toppen och nordostsluttningen av Stenberget, nord- och nordostsluttningen av Sandsjöberget samt skogs- och myrområden öster om bergen, utmed vattendraget Skuran. Terrängen är bitvis mycket brant och blockig för att på bergens östsidor övergå till mera regelrätta stup och lodytor. Skogen i reservatet varierar från lövrika, bitvis näringsrika barrnaturskogar och hänglavsrika sumpskogar, till brandpräglad tallskog på bergstopparna. Det finns gott om asp och sälg samt gamla brandljudstallar på mellan 200-300 år. Död ved förekommer i spridda mängder med lokalt större ansamlingar i äldre skogar med hög bonitet. Många fynd av rödlistade arter har gjorts i området, till exempel blackticka, koralltaggsvamp, långskägg och gränsticka.

Länsstyrelsens motivering

Motiv för skyddet är att bevara områdets helhetsvärden och att motverka exploatering. Områdets värdefulla strukturer har utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets

naturvärden ska bestå behöver det därför undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att naturvärdena påtagligt skulle skadas. Naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet. Att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. Inom den naturgeografiska region (30a) där Sandsjöberget är beläget utgör arealen formellt skyddad naturskog endast omkring 2 procent av den totala skogsmarksarealen.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Bevarandet av området ligger i linje med antagna nationella och regionala strategier för skydd av skog.

Reservatet ligger bland annat i en utpekad värdetrakt för lövskog (Norrkorberget-Sandsjöberget), där skötsel för att gynna arter knutna till lövträd är prioriterad enligt Länsstyrelsens lövstrategi. Skyddet av de lövrika skogarna i Sandsjöbergets naturreservat ligger också i linje med flera åtgärdsprogram för hotade arter på asp och björk i Norrland.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Utökningen av Sandsjöbergets naturreservat stärker möjligheterna att nå det nationella miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* genom att ytterligare ca 160 hektar produktiv skogsmark ges ett långsiktigt skydd. Reservatet bidrar dessutom till att stärka möjligheterna att nå miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* genom att förekommande typiska arter ges ett långsiktigt skydd. Reservatet bidrar även till att stärka möjligheterna att nå det nationella friluftsmålet *Tillgänglig natur för friluftsliv* genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras.

Vidare bidrar skyddet till att Natura 2000-området Åtmyrberget, vari Sandsjöberget utgör en mindre del, ska bidra till gynnsam bevarandestatus för Natura 2000-typen på biogeografisk nivå. De krav som ställs på bevarande av områdets naturvärden utifrån dess status som Natura 2000-område utgör också ett motiv för ett starkt naturskydd av området.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av områdets höga naturvärden inte går att förena med skogsbruk. Länsstyrelsen bedömer också att andra arbetsföretag eller anläggningar inte är förenliga med ett bevarande av områdets helhetsvärden.

Naturreservat är en lämplig skyddsform för områden som är stora och sammansatta med flera olika värdefulla naturmiljöer samt där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska kunna bevaras och utvecklas. Länsstyrelsen har bedömt att Sandsjöberget därför, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och

bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Länsstyrelsen anser att det finns stöd för att upphäva det tidigare beslutet som fattades enligt 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808). Det gamla beslutet ersätts av ett nytt beslut som innebär ett likvärdigt områdesskydd. Därför kan synnerliga skäl anses föreligga för att upphäva det gamla reservatet.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

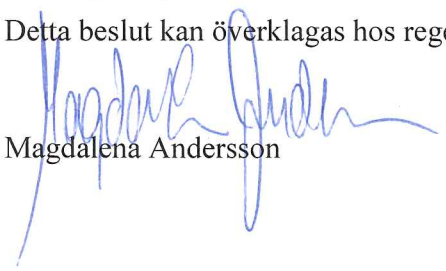
Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskild betydelse är att området ingår i ett Natura 2000-område enligt EUs Art- och habitatdirektiv. Beträffande Natura 2000-området gäller tillståndsplikt enligt 7 kap. 28a-29b §§ miljöbalken för åtgärder och verksamheter som direkt eller indirekt på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön. Det gäller även åtgärder som vidtas utanför Natura 2000-området.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt skogsvårdslagens 4 § ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 4.

Magdalena Andersson

Anna Hallmén

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Delområdeskarta (enligt B-föreskrifterna)
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

2016-07-04

Diarienummer

511-8770-2011

Sändlista

Alva Lisbet Wahlberg, Brånsvägen 5H, 922 31 VINDELN

Börje Johansson, Sörfors 79, 905 88 UMEÅ

Lantbrukarnas Riksförbund, Mats Granath, mats.granath@lrf.se

Lycksele kommun, kommun@lycksele.se

Lycksele kommun, Räddningstjänsten, kommun@lycksele.se

Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Sture Gustafsson,
aquila7k@gmail.com

Paul Johansson, Bondevägen 4, 922 32 VINDELN

Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se

SGU, sgu@sgu.se

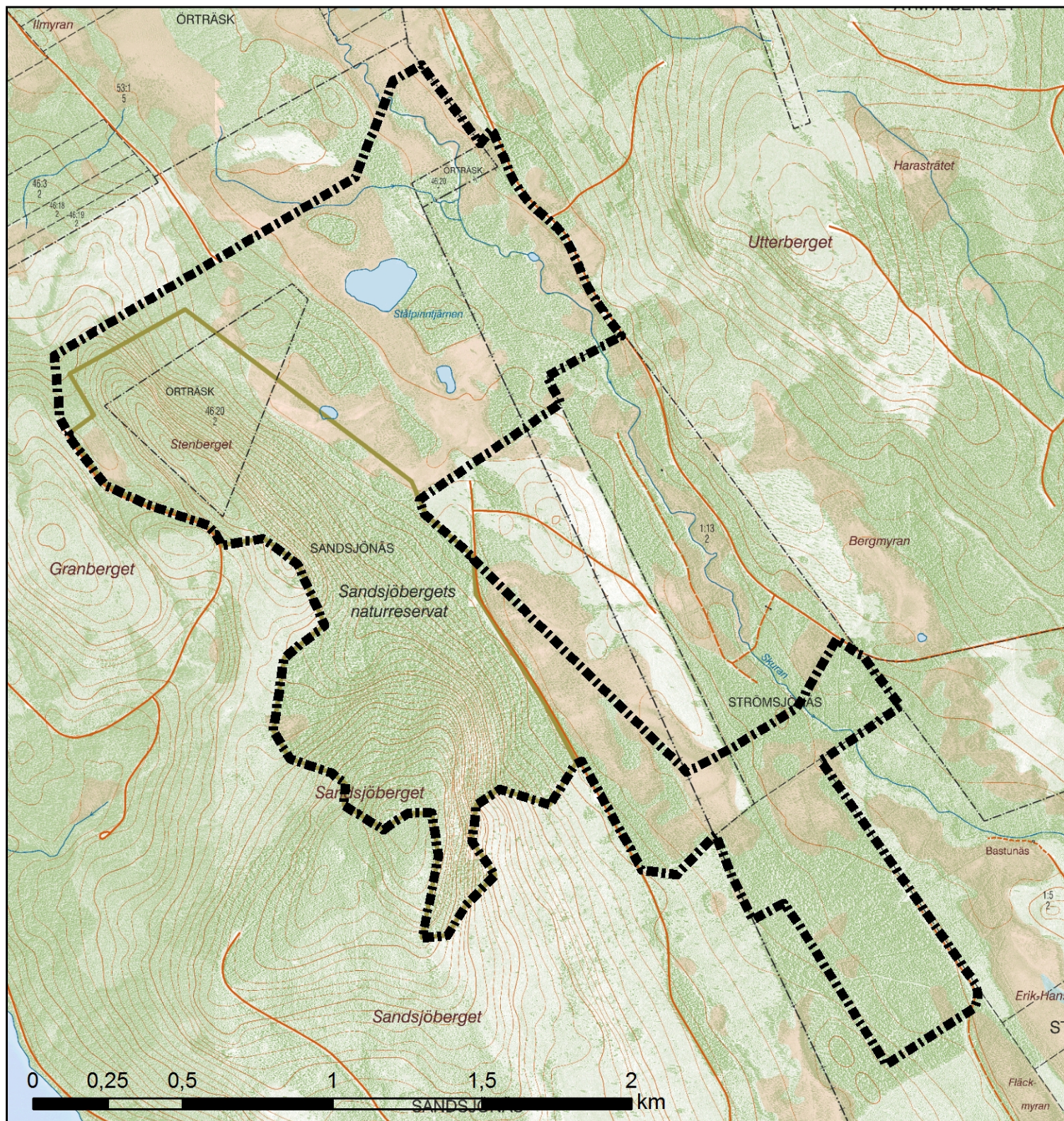
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se

Sveaskog MO Nord, Linda Burström, linda.burstrom@sveaskog.se

Vapstens sameby, info@vapstensameby.se

Vindelns kommun, vindelns.kommun@vindeln.se

Vindelns kommun, Räddningstjänsten, vindelns.kommun@vindeln.se

Naturreservat Sandsjöberget

Lycksele och Vindelns kommuner
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 511-8770-2011

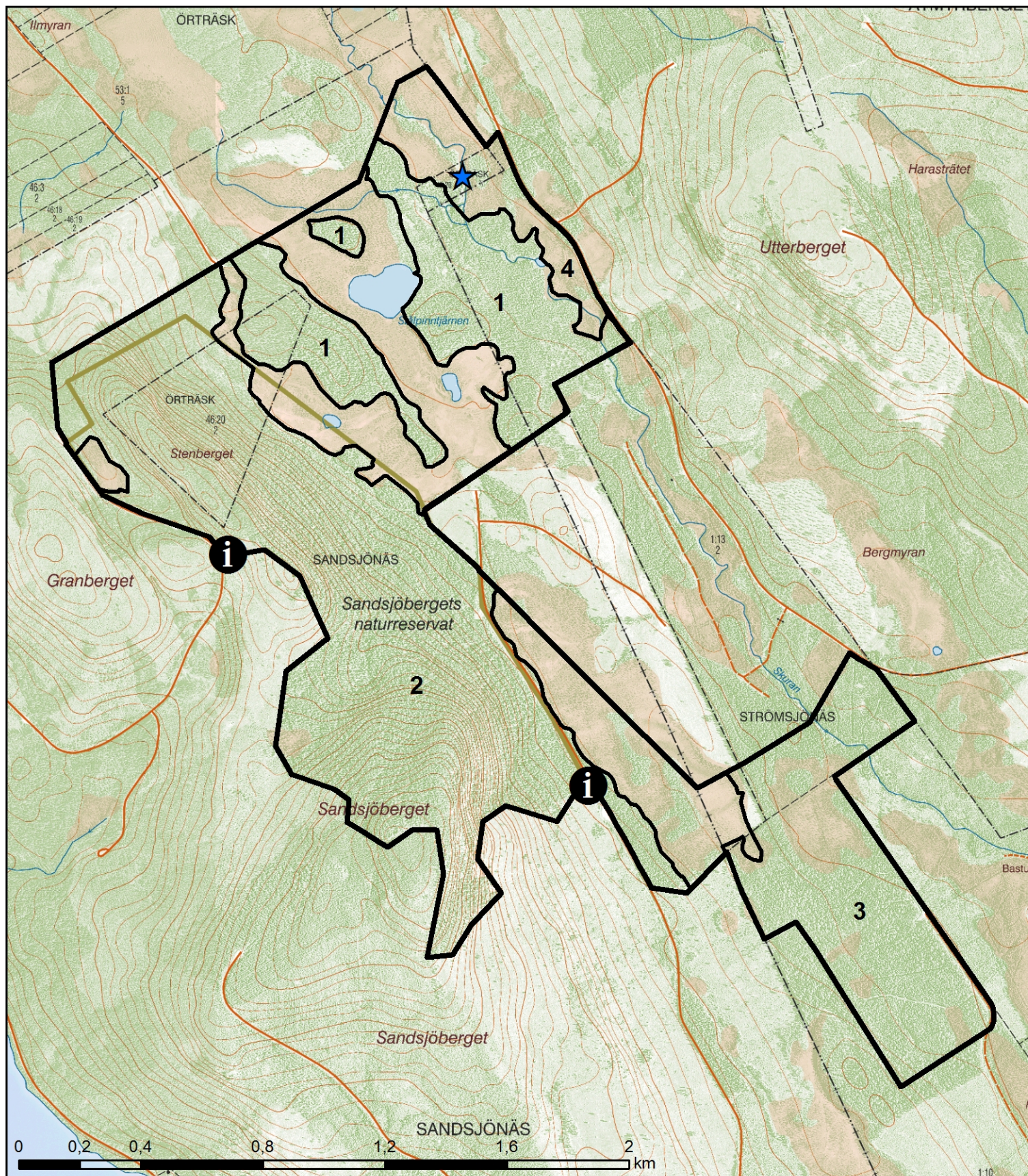
Reservatsgräns

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till Beslut om utökning av Sandsjöbergets naturreservat i Lycksele och Vindelns kommuner, dnr: 511-8770-2011.

Delområden enligt B-föreskrifterna i beslutet:

1. Naturvårdsbränning
2. Begränsade åtgärder för att gynna hotade lavar (vid behov)
3. Lövgynnande åtgärder samt hydrologisk restaurering av dikad skogsmark (vid behov)
4. Hydrologisk restaurering av dikade myrar (vid behov)

i Informationsskylt

★ Dammanläggning
(kan rivas vid behov)

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut om utökning
av Sandsjöbergets NR i Lycksele
och Vindelns kommuner.

Skötselplan

2016-07-04

Diarienummer

511-8770-2011

1(11)

SKÖTSELPLAN FÖR SANDSJÖBERGETS NATURRESERVAT I LYCKSELE OCH VINDELNS KOMMUNER

Långskägg. Foto: Henrik Sporrang, Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med naturreservatet är att bevara och vårda värdefulla naturmiljöer i form av barrnaturskogar och andra ingående naturtyper samt att bevara områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande naturlandskap med i huvudsak orörd karaktär. Syftet är också att vårda och bevara den biologiska mångfalden knuten till dessa miljöer samt att återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås dels genom att naturmiljöerna utvecklas fritt genom intern dynamik, dels genom naturvårdsbränning och dels genom skötsel som gynnar lövträdens utveckling och utbredning. Vid behov ska åtgärder vidtas för hydrologisk återställning av skogs- och myrmark samt återställning av livsmiljöer för skyddsvärda lavar. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Sandsjöberget
Dossiernummer	2402230
NVR-id	2015004
Natura 2000-område	Åtmyrberget (SE0810484)
Kommun	Lycksele och Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Sandsjöberget ligger ca 8 km ONO om Örträsk, ekokarta 21J 3-4c, mittkoordinat: 700831, 7121003 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	30a, Norrlands vågiga bergkullterräng och mellanboreala skogsområden
Gräns för reservatet	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägarkategori	Staten genom Naturvårdsverket, enskild
Fastigheter	Lycksele: Sandsjönäs 1:1, Örträsk 46:20, 46:27 Vindeln: Strömsjönäs 1:10, 1:35
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	318,7 ha
Landareal	315,4 ha
Areal produktiv skog	265,3 ha

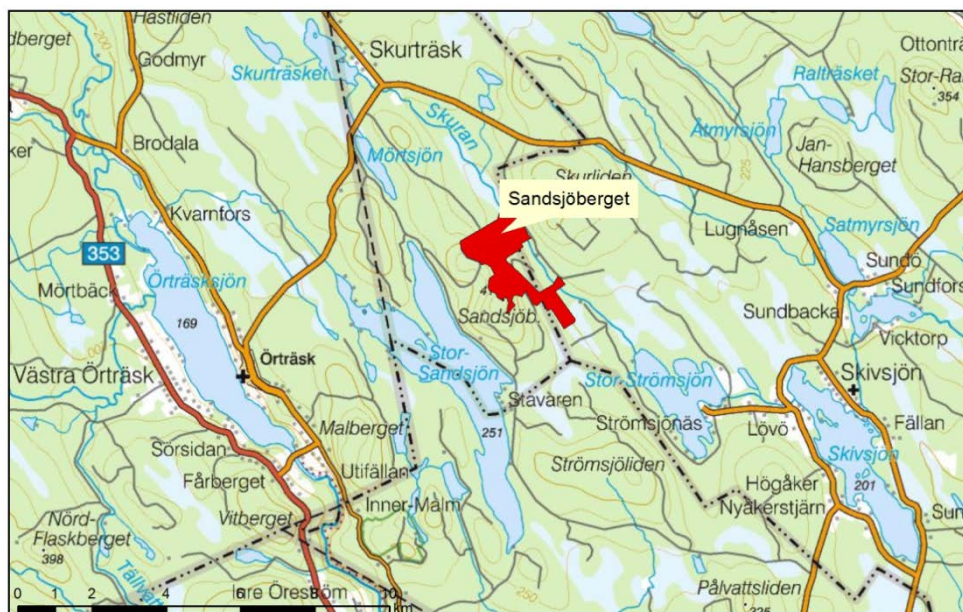
2.2 Naturtypsindelning

Naturtyp enligt NNK ¹	Natura 2000-kod	Areal (ha)
Taiga	9010	221
Skogsbevuxen myr	91D0	36
Öppna mossar och kärr	7140	30
Icke natura-skog	9900	14
Näringsrik granskog	9050	7
Myrsjöar	3160	3
Taiga, sumpskog	9006	2
Svämängar	6450	2
Svämlövskog	9750	1
Mindre vattendrag	3260	1

¹ Natura-naturtypskartans naturtyper, kartering enligt Naturvårdsverket.

2.3 Beskrivning av reservatet

Sandsjöberget ligger ca 8 km ostnordost om Örträsk på gränsen mellan Lycksele och Vindelns kommuner. Höjden över havet varierar mellan 220 till 417 meter. Området utgörs av toppen och nordostsluttningen av Stenberget, nord- och nordostsluttningen av Sandsjöberget samt ett skogs- och myrområde öster om bergen och utmed vattendraget Skuran. Terrängen inom reservatsområdet är bitvis mycket brant och dramatisk, med flera blockiga branter och regelrätta stup på Sandsjöberget och Stenbergets östsidor. Öster om bergryggen sker en markant utplaning av terrängen i ett småkulligt moränlandskap med insprängda våtmarker.

Berggrunden består av porfyrisk granit av s.k. Revsundstyp. Denna typ av bergart är karakteristisk för länets inland och ger upphov till näringsfattiga moräner.

Området ligger vid högsta kustlinjen, HK, som går i riktningen NNV-SSO i östra delen av området där det funnits en smal forntida havsvik. Större delen av området ligger under HK, med undantag för några högre delar i väster. Jordarterna består nästan helt av morän med berg i dagen inom de högsta delarna. Längs med Skuran förekommer svallsediment.

Skogen i området består i huvudsak av mycket lövrika gran- och barrblandskogar. Merparten av området utgörs av en cirka 150 år gammal bränna. I de brantaste övre delarna av bergen har troligen ingen skogsbruksåtgärd genomförts efter den senaste branden, varför dessa områden kan betraktas som genuin naturskog.

På Stenbergets sydvästsluttning finns orörd stavatallskog med ca 100-åriga träd och allmänt med 200-300 år gamla tallöverståndare med brandljud. I de mindre branta delarna av de bågiga bergen nordostsluttningar växer en grandominerad, tät och olikåldrig lövrik blandskog med gott om grova aspar, sälgar och björkar. Lunglav och garmlav förekommer allmänt och den i länet mycket sällsynta laven långskägg förekommer på flera platser både på Stenberget och på Sandsjöberget. I dessa områden finns en del äldre avverkningsspår som vittnar om att dimensionshuggningar av främst kvarstående tall verkar ha skett efter den senaste branden. Det finns gott om död ved, särskilt i klenare dimensioner.

På de flacka markerna sydöst om Sandsjöberget växer skiktad och olikåldrig granskog med inslag av ca 150-årig tall samt 150-230 år gamla granar. Området är dikningspåverkat. Lövinslaget är stort och består av både grov gammal asp, en del medelålders asp samt bitvis även rikligt med björk. Intill Skuran och de dikade myrmarker som omger ån finns flera områden med lågproduktiv men mycket gammal och senvuxen gran- och barrblandskog. Närmast ån är skogen bitvis grov och högvuxen och små partier med ren lövskog förekommer utmed åstranden.

Nordost om Stenberget växer gammal välskiktad barrblandskog på mestadels sumpig, blockrik och mager mark. Här förekommer gott om äldre gran och tall på 150-200 år. Fläckvis finns även en del tall på minst 250 år. Många av de äldsta tallarna har brandljud och det finns gott om kolade stubbar. Lövinslaget är även här mestadels allmänt och består huvudsakligen av glasbjörk. Grov gammal asp och vårtbjörk förekommer främst i torrare delar. Död ved förekommer i måttlig mängd och består huvudsakligen av klenare lågor av både björk och gran. Mellan Stenbergets nordostsluttning och Stålpinntjärnen finns en mindre åsrygg bevuxen med rätt produktiv och välskiktad äldre granskog med upp till 170 år gamla träd. Här finns ett måttligt inslag av björk och mestadels högst måttligt med död ved. Detta område är mycket rikligt draperat med hänglavar.

Myrarna i området består av öppna eller glest skogbevuxna strängblandmyrar som i varierande grad är dikningspåverkade. På våtmarkerna i områdets norra del finns några mindre småtjärnar samt den lite större Stålpinntjärnen. Skuran, ett biflöde till Ramsan som i sin tur är ett biflöde till Umeälven, rinner genom områdets östligaste del. Utmed ån finns

frodiga översvämningsvåtmarker som tidigare nyttjats för slätter. Även myrarna i området bär spår av tidigare slätter.

Sandsjöbergets kontinuitetsskogar utgör lämpliga livsmiljöer för många naturskogsarter. Bland annat följande arter har påträffats i området (hotkategori enligt Rödlistan 2015 inom parentes, där NT = nära hotad och VU = sårbar):

Kärlväxter: Jungfru Marie nycklar, knärot (NT), kärrfibbla, lappranunkel, liljekonvalj, repestarr, spindelblomster, torta, ögonpyrola.

Lavar: blanksvart spiklav (NT), brunpudrad nållav (NT), bårdlav, dvärgbägarlav (NT), garnlav (NT), korallblylav, kortskaftad ärgspik (NT), liten spiklav, luddlav, lunglav (NT), långskägg (VU), ringlav (VU), skinnlav, skrovellav (NT), småflikig brosklav (NT), stiftgelélav (NT), stuplav, vedskivlav (NT), violettgrå tagellav (NT), vitgrynig nållav (NT), vitmosslav.

Mossor: bollvitmossa, liten hornflikmossa (VU), vedflikmossa (NT), vedtrappmossa (NT).

Vedsvampar: barkticka, blackticka (VU), doftskinn (NT), doftticka (VU), gammelgransskål (NT), granticka (NT), gräddporing (VU), gränsticka gulporing, (NT), hartsporing, harticka (NT), kandelabersvamp (NT), laxgröppa (VU), rävticka, silkesporing, sprödporing (DD), stjärntagging (NT), stor aspticka (NT), tallticka (NT), ullticka (NT), vaddporing (NT).

Fåglar: duvhök (NT), järpe, orre, spillkråka (NT), tjäder, tretåig hackspett (NT), videsparv (VU).

Insekter: aspvedgnagare, skägglavmätare (NT), stekelbock.

Däggdjur: utter (NT).

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 6 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området (bilaga 1). För skötselområdena redovisas bevarandemål och skötselåtgärder. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när bevarandemålen är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, brandpräglad barrskog (61 ha)

Skötselområdet består av de välskiktade barrblandskogarna nordost om Sandsjöberget. Särskilt i det flackare området mellan Stålpinntjärnen och Skuran (delområde a) finns gott om brandspår i form av brandljud och kolade stubbar. Det finns gott om äldre träd, både tall och gran, varav vissa på över 200 år. Lövinslaget är stort och särskilt på mager mark förekommer grov asp och vårtbjörk. Åsryggen mellan Stenbergets östsluttning och Stålpinntjärnen (delområde b) är bevuxen med gammal grandominerad

barrblandskog. I hela skötselområdet förekommer död ved i måttlig mängd, främst i form av klenare gran- och lövlågor.

Bevarandemål

Skötselområdet präglas huvudsakligen av naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Skogens struktur och sammansättning är påverkad av brand. I perioder efter en brand kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande trädgenerationer. Normalt hyser beståndet betydande mängder död ved. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Vissa mindre delar av skogen är naturligt fuktiga eller blöta och kommer därför att brinna väldigt ytligt eller inte alls, vilket är en del av dynamiken i ett brandpräglad landskap. Typiska arter knutna till en brandpräglad skogsmiljö förekommer. Arealen brandpräglad skog ska vara ca 61 hektar.

Skötselåtgärder

Bränning

Skötseln ska vara naturvårdsbränning där det är tekniskt möjligt. Skötselområdet kan delas upp och brännas i mindre delar om det bedöms lämpligt. Exakt avgränsning för de enskilda naturvårdsbränningarna tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning. Skötselområdet är uppdelat i två delområden efter prioritet, där delområde a har högre prioritet och delområde b har lägre prioritet. Sandsjöberget angränsar till en prioriterad bränningstrakt och ligger i ett Natura 2000-område där bränning är en prioriterad skötselåtgärd.

Stängsling

Om den föryngring som kommer efter en bränning bedöms ha dåliga förutsättningar att utvecklas på grund av intensivt bete ska möjligheten att bygga hägn övervägas och kunna utnyttjas.

3.2 Skötselområde 2, lövrik barrblandskog (53 ha)

Skötselområdet utgörs av de flacka markerna sydöst om Sandsjöberget. Skogen består av skiktad och olikåldrig granskog med stort lövinslag och riktigt gamla granar. I området finns gott om grov gammal asp och medelålders asp samt bitvis även rikligt med björk. Området har underröjts och delvis även gallrats manuellt någon gång under de senaste 20-30 åren. Större delen av området är dikningspåverkat, men eftersom dikena sträcker sig även utanför reservatsgränsen kan det vara svårt att lägga igen dikena utan att påverka skogen på grannfastigheterna.

Bevarandemål

Skötselområdet innehåller betydande mängder naturskogsstrukturer såsom döda och döende träd, skiktning samt spridning i ålder och diameter. Mängden lövträd är betydande vilket gynnar arter knutna till både levande och döda lövträd. Skogen präglas huvudsakligen av intern dynamik med

naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Arealen barnaturskog ska vara ca 59 hektar.

Skötselåtgärder

Lövgynnande åtgärder

För att ge förutsättningar för lövträdsberoende arter att fortleva i området ska åtgärder som främjar lövträd övervägas och kunna utnyttjas. En lämplig åtgärd är ringbarkning av gran för att öka ljusinsläppet.

Igenläggning av diken

Hydrologisk återställning kan genomföras om uppföljning visar att diken har negativ påverkan på skogarnas naturvärden. Om åtgärden behöver omfatta mark utanför reservatet krävs kompletterande överenskommelser med berörda markägare.

3.3 Skötselområde 3, barrskog med känsliga lavar (137 ha)

Skötselområdet består av skogarna på Sandsjöberget och Stenberget. Merparten av området utgörs av en gammal bränna. Skogen är mycket lövrik och stora delar är i stort sett orörda sedan branden för omkring 150 år sedan. Skogen varierar från brandpräglade granskogar med stort inslag av gamla träd, till lövrika barrskogar med självgallrat löv. Även mindre områden med brandpräglad tallskog ingår. Klenare barr- och lövträdslågor förekommer rikligt, men det är måttligt med grövre lågor och torrträd.

Den i länet mycket sällsynta laven långskägg förekommer på några lokaler på Stenberget och på Sandsjöberget. Både långskägg och ett flertal andra rödlistade lavar kan på längre sikt missgynnas om de beskuggas av ett allt för tätt skogsbestånd.

Bevarandemål

Skötselområdet innehåller betydande mängder naturskogsstrukturer såsom döda och döende träd, skiktning samt spridning i ålder och diameter. Skogen präglas huvudsakligen av intern dynamik med naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Typiska arter förekommer, inklusive långskägg. Arealen barnaturskog ska vara ca 137 hektar.

Skötselåtgärder

I första hand lämnas området för fri utveckling, men för att gynna långskägg eller andra ljuskrävande lavar i de skogsdelar som har ett tätt skogsbestånd, ska punktvís ringbarkning av gran kunna utföras vid behov. Skötseln ska

utformas så att skogen bibehåller en luckig och skiktad prägel. Behandlade träd ska lämnas kvar inom skötselområdet.

3.4 Skötselområde 4, våtmarker (64 ha)

Skötselområdet består av ett antal trädbevuxna och öppna strängblandmyrar av olika storlek. Flera av myrarna är dikade och flera bär spår av tidigare slätter. De större våtmarkerna har tilldelats klass 3, vissa naturvärden, i länets våtmarksinventering.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utvecklas fritt och präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till dessa naturtyper. Våtmarkerna ska ha en i huvudsak naturlig hydrologi. Arealen våtmarker i reservatet ska utgöra ca 64 hektar.

Skötselåtgärder

Miljöerna lämnas i första hand för fri utveckling. Vid behov ska möjlighet finnas att restaurera dikade myrar längsmed Skuran.

I historisk tid har branden många gånger även berört våtmarkerna i naturlandskapet i varierande utsträckning. Ibland har myrarna brunnit, ibland har de fungerat som en naturlig brandgräns. Av det skälet kan myrarna vid en naturvårdsbränning av skog tillåtas brinna som en del av en naturlig process.

3.5 Skötselområde 5, myrsjöar (3 ha)

Skötselområdet består av tre myrsjöar, varav den största benämns Stålpinntjärnen.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utvecklas fritt och präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till dessa naturtyper. Området ska ha en intakt, naturlig hydrologi. Arealen myrsjöar i reservatet ska utgöra ca 3 hektar.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

3.6 Skötselområde 6, vattendrag med fördämning (0,3 ha)

Skötselområdet består av ett par delsträckor av vattendraget Skuran (SE712253-166149 i VISS, Vatteninformationssystem Sverige), biflöde till Ramsan som i sin tur är ett biflöde till Umeälven. Skuran bedömdes ha måttlig ekologisk status 2015. Svämängarna utmed ån har tidigare nyttjats för slätter och enligt VISS ska en damm ("rappelraning") finnas i ån i reservatets nordöstra del (se bilaga 1). Det finns gott om bäver i ån. Även utter har rapporterats.

Bevarandemål

Skötselområdet ska utvecklas fritt och präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till dessa naturtyper. Vattendraget ska ha en i huvudsak naturlig hydrologi. Arealen vatten i reservatet ska utgöra ca 3 hektar.

Skötselåtgärder

Miljöerna lämnas i första hand för fri utveckling. Möjlighet finns att vid behov ta bort dammanläggningen.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar, bilaga 1.

4.1 Skötselområde för friluftsliv och anläggningar

Tillgängligheten till reservatet är mycket god. Området ligger ca 1 km från närmsta allmänna väg och flera skogsbilvägar passerar intill eller genom området.

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar i form av ett naturskogsområde.

Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatet inför, under och efter besök i området. Information om reservatet ska också i lämplig omfattning finnas via internet eller andra tekniska lösningar.

Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket genom att den är lättläst och fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Områdets skyltar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.

Åtgärder för friluftslivet

Två informationsskyltar ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet (se bilaga 1). Fler skyltar kan sättas upp om besökare ofta använder andra anslutande vägar vid besök. Det ska på varje skylt finnas en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten.

Information om Sandsjöbergets naturreservat på länsstyrelsens webb och via andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

5. Övriga anläggningar

Flera skogsbilvägar löper genom reservatet. Vägarna underhålls inte av reservatsförvaltaren men får fortsätta underhållas av ansvarig väghållare.

6. Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 1	1
Gränsmarkering	Se bilaga 1	1
Naturvårdsbränning	Skötselomr. 1a/b	1/3
Ringbarkning av gran för att gynna lövträdsberoende arter	Skötselomr. 2, vid behov	2
Ringbarkning av gran för att gynna hotade lavar	Skötselomr. 3, vid behov	2
Borttagning av fördämning	Skötselomr. 5	2
Igenläggning av diken (skogsmark)	Skötselomr. 2	3
Igenläggning av diken (våtmark)	Skötselomr. 4	3

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

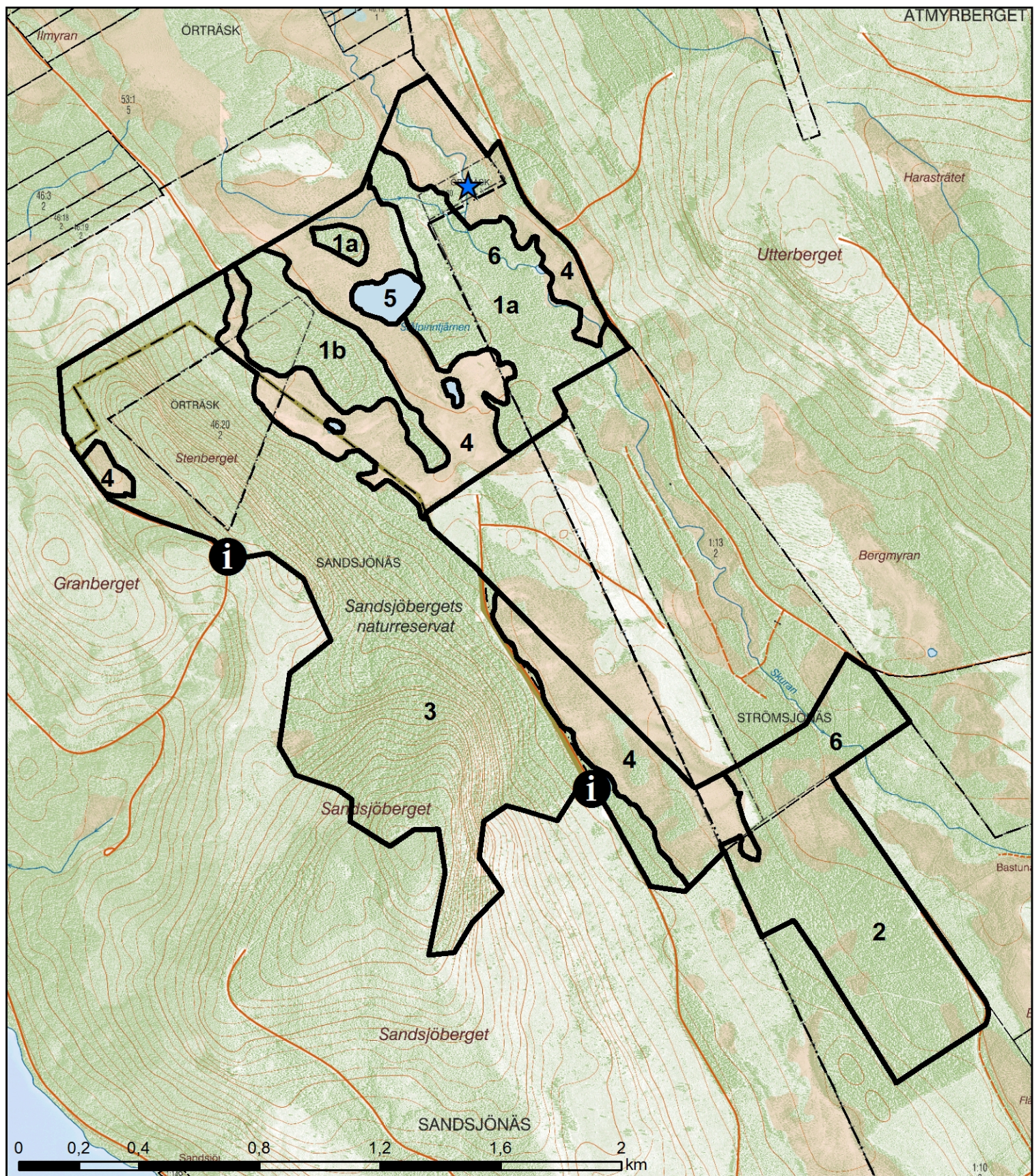
I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

Bilagor

1. Karta med skötselområden och förslag på infoskyltarnas läge.

Bilaga 1 till Skötselplan för Sandjöbergets naturreservat i Bjurholms kommun, dnr: 511-8770-2011.

Skötselområden:

1. Brandpräglad barrskog
2. Lövrik barrblandskog
3. Barrskog med känsliga lavar
4. Våtmarker
5. Myrsjöar
6. Vattendrag med fördämning

i Informationsskylt

★ Dammanläggning
(kan rivas vid behov)

Länsstyrelsen
Västerbotten

Hur man överklagar till Regeringen

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Regeringen, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen (511-8770-2011),
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt bör de bifogas.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

Länsstyrelsen måste ha fått brevet senast **den 8 augusti 2016**, annars kan överklagandet inte tas upp.